

Margus Möldri
Põltsamaa Vallavalitsus
info@poltsamaa.ee

Teie: 22.01.2019 nr 7-1/2019/3-1

Meie: 06.03.2019 nr 1.1-7/2474-3

Ettepanekud Põltsamaa valla üldplaneeringu lähteseisukohtadele ja KSH väljatöötamise kavatsusele

Olete esitanud planeerimisseaduse (edaspidi *PlanS*) § 81 lõike 1 kohaselt soovi saada ettepanekuid Põltsamaa valla üldplaneeringu lähteseisukohtadele ja KSH väljatöötamise kavatsusele, mille koosseisu kuulub ülevaade Põltsamaa vallast ja maakasutuse, tehnilise taristu ning väärtuste-piirangute kaart. Lähteseisukohad ja KSH väljatöötamise kavatsus annavad ülevaate koostatava üldplaneeringu põhilistest teemadest ja on suunisteks üldplaneeringu edasiseks koostamiseks ja KSH hindamiseks. 2019. Muinsuskaitseaduse § 9 lõike 1 punkti 2 kohaselt arvestab territoriaalplaneerimise, maakasutuse ja muid projekte koostades ja kooskõlastades ning liikluskorraldust kehtestades kinnismälestistest ning muinsuskaitsealadest ja nende kaitsevöönditest tulenevaid muinsuskaitsealisi nõudeid.

Muinsuskaitseamet (edaspidi *MKA*) esitab *PlanS* § 81 lõike 2 kohaselt alljärgnevad ettepanekud Põltsamaa valla üldplaneeringu lähteseisukohtadele ja KSH väljatöötamise kavatsusele:

1. Punkti 5.2 lk 13 lisada „Ajalooliselt väärtuslikud objektid, sh hooned, monumendid, sillad, teed, bussipeatused, tähised jne ning nende säilimiseks vajalike tingimuste seadmine, sh sünteetiliste (plastikud, polümeerid jms) materjalide ja toodete ning sünteetilisi aineid sisaldavate materjalide ja toodete mittekasutamine.“
<http://arhiit.ee/uudised/ruumiloome-meeskond-hakkab-hea-seisma-kvaliteetse/>
2. Punktis 5.3 lk 14 lisada veel alles olevad munakivikivisillutisega teed ja tänavad Põltsamaa linnas ja teistes endistes mõisakeskustes, samuti veel alles olevad puust ja kivist bussiootepaviljonid ning pügatavad maanteehekid – taastumatud maamärgid kaugenevast ajast.
3. Lisa 2 punktis 8.1 lk 36 muuta „15 ajaloomälestist“, „81 ehitismälestist“, lisada „186 kunstimälestist“ ja kustutada eelviimasest lõigust „kunstimälestisi“.
4. Lisa 2 punkti 8.1 täiendada nimekirjaga arvele võetud kuid registreerimata kultuurimälestistega (10) „A30247; Rutikvere vesiveski; Kõrkküla, Veski“, „A30016; kultusekivi; Sopimetsa küla, 15161 Vao-Päinurme-Sulustvere tee“, „A29909; kultusekivi; Väike-Kamari küla, Pihla“, „A29908; asulakoht, Kablaküla, Andrese-Mihkli, Juhkama, Voika, reformimata riigimaa“, „A27761; kiviaja, noorema rauaaja ja keskaja asulakoht; Kirikuvalla küla, Joosepi; Kursi küla, Jõe, Kalda, Kalmu, Kraavi, Kursi kalmistu, Laari, Muruski, Raavo, Rohuaia, Tedre; Laasme küla, Narva“, „A27739; Väike-Kamari küla, Pihla“, „A27737; kiviaja asulakoht, Kirikuvalla küla, Hansu“, „A27736; kiviaja asulakoht, Kursi küla, Akseli“, „A27735; kiviaja asulakoht, Tõrve küla, 14180 Puurmani-Tabivere tee, Kirna-Tooma, Tooma, Vana-Kotardi“, „A30834; orel, W.Sauer, Frankfurt Oderi ääres, 1898; Ed. Kriisa, 1953 (puit, metall); Põltsamaa linn, Lossi tn 3“.

5. Lisa 2 punkti 8.2 lk 44 tabelis 8 täiendada aadresse „Umbusi, Kase“, „Umbusi, Khordongi“, „J. Kuperjanovi tn 1“, „Adavere, Kooli tn 2“, „Umbusi meierei“, „Lossi tn 4, Silla tn 1a“, „Väike-Kamari, Kamari elektriijaam“, „Puiatu, Maja“.
6. Lisa 2 punkti 8.2 täiendada XX sajandi arhitektuuri inventeerimise käigus nimekirjaga, mida ei võetud arvele „Adavere kauplus; Tallinna mnt 6“ (vaata ka infot Urho Kaleva Kekkonen'i poekülastusest Soome suursaatkonna kodulehel: <http://www.finland.ee/public/download.aspx?ID=71151&GUID=%7BABAA8078-5F58-473D-B976-DF6A767A15AA%7D>), „Adavere bistroo ja bensiniijaam; Tallinna mnt 8“, „Pisisaare koolimaja“, „Kursi vallamaja; Puurmani, Tallinna mnt 1“, „Puurmani kultuurimaja; Ülejõe tn 40“, „Esku söökla; Halliste“, „Pikknurme meierei; Meierei“, „Kalana meierei, Iirise“, „Vägari juurviljahoidla; Vägari küla, Laisaare tee 5“.
7. Lisa 2 punkti 8.3 lk 45 tabelis 9 täiendada aadresse „Põltsamaa, Viljandi mnt 3“, „Võhmanõmme, Võhmaküla tee 3“, „Laasme, Vallamaa“, „Kalana, Vallamaja“, „Puurmani, Tallinna mnt 1“, „Vägari, Koolimaja“, „Puiatu, Maja“, „Tammiku, Tammiku kool“, „Altnurga, Kooli“, „Kirikuvalla, reformimata riigimaa“,
8. Lisa 2 punkti 8.3 tabelisse 9 lisada „483; Väänikvere vallakool; Aaltnurga, Kooli“, „945; rehielamu; Laasme, Tiisleri“, „700; rehielamu; Tammiku, Vahtra“, „699; rehielamu; Tammiku, Tani“, „698; rehielamu; Tammiku, Rootsiküla“, „695; rehielamu; Tõrve, Keskküla“, „694; rehielamu; Tõrve, Põllu“, „693; rehielamu; Tõrve, Altoa“.
9. Lisa 2-e täiendada militaarpärandi nimekirjaga: „Madisemäe vaatetorn; Jürikäla, Madise“, „Utsali (Alam-Pedja) polügoon; Jürikäla, Alam-Pedja looduskaitseala 55“, „Utsali linnak (Kirna õppekeskus); Jürikäla, Utsali“.
10. Lisa 2 punkti 8.4 tabelisse 10 lisada „Aidu kõrtsi mantelkorsten“, „Aidu külakool“, „Aidu lahingu võidualtar“, „Aidu meierei“, „Alla kõrts“, „Altmetsa metsavahikoht“ Jürikälas, „Altnurga vallakool“, „Altnurga tellisetehas“, „Dodu metsavahikoht“, „Dubrovski metskonna kontor“ Jürikälas, „Elkeni kauplus“ Arisvere külas, „Hirveaed“ Puurmanis, „Hirvekuju Mandri-Eesti keskpunktis“, „Jaagu talu lubjaahi“ Arisvere külas, „Karja- ja kiviaiad“ Aidu külas, „Kauru (Tapiku) kõrts“, „Kiviaed“ Kauru külas ja Uuevälja külas, „Kuivendatud Põltsamaa jõe luht“, „Kurista vallamaja“ Vägari külas, „Kõpu veehoidla“, „Kõrtsi ase“ Kõrkkülas, „Küti vana metsavahikoht“ Altnurga külas, „Küti uus metsavahikoht“ Altnurga külas, „Kütimäe kauplus“, „Kütimäe kool“, „Kütimäe meierei“, „Laanesaare metsavahikoht“, „Lillitaru talukoht“ Altnurga külas, „Luige karjamõis“, „Luige karjamõisa ait/kuivati“, „Luige karjamõisa moonakamaja“, „Luige vesiveski“, Moonakamaja Mällikvere külas Oru talus, „Murru metsavahikoht“ Altnurga külas, „Murru metsatöölise elamu“ Altnurga külas, „Neanurme kõrts“, „Nõmavere vana kool“, „Nõmmiki-Hansu talu elumaja“ Aidu külas, „Padinasaare puisniit“ Kose külas, „Paduvere kool“ Esku külas, „Paduvere mõisa karjalaut“ Esku külas, „Pagi veski“ Aidu külas, „Pajusi mõisa tellisetehase asukoht“, „Palu talu“ Jürikälas, „Piimapukk“ Jürikälas ja Kõpu külas, „Piirikivi“ Aidu ja Kaavere küla piiril, „Pikknurme meierei“, „Pikknurme kõrts“, „Puurmani mõisa moonakamajad“, „Raudala karjamõis“, „Rippsild üle Pedja jõe“ Jürikälas, „Rootsi kiriku ase“, Kõrkkülas, „Rutikvere algkool“, „Rutikvere pais“, „Rutikvere vesiveski“, „Rutikvere vallamaja“, Rutikvere mõisnike kalmistu ja kabel“, „Rähni talu“ Altnurga külas, „Saduküla magasiait Pikknurmes“, „Surnumäe metsnikukoht“ Altnurga külas, „Surnumäe sauniku koht“ Altnurga külas, „Sulustvere kool“, „Suudari tuuleveski“, „Suudari vesiveski“, „Sõjatee ja talitee“ Tapiku külas, „Tallinn-Tartu vana maantee“, „Tallinn-Tartu vana maantee sild“, „Tapiku kool ja mõis“, „Tapiku mõisa karjalaut“, „Tapiku mõisa kuivati“, „Tapiku mõisa magasiait“, „Tapiku mõisa moonakamaja“, „Tapiku mõisa tuuleveski“, „Tapiku meierei ja kauplus“, „Teotee“ Lahavere külas, „Tubaka metsavahikoht“ Altnurga külas, „Tubaka metsatöölise elamu“ Altnurga külas, „Tõivere karjamõis ja

moonakamaja“, „Tõivere karjamõisa rehi“, „Unvilla karjamõis“ Nurga külas, „Unvilla karjamõisa lahusrehi/kuivati“ Nurga külas, „Ussimäe tuuleveski“ Lebavere külas, „Uue-Elu kolhoosi kombainikuur“ Nõmavere külas, „Uuevälja koorejaam“, „Vana Tallinn-Tartu maantee lõik“, „Veski talu“ Pikknurme külas, „Võisiku mõisa kõrts ja Nõmavere karjamõis“ Esku külas, „Vello Viisimaa sünnikoht“, „Volkovi kauplus“ Tapiku külas, „Värvitehas“ Kuningamäe külas, „Väänikvere kool“ Altnurga külas, (loetelu on osaline).

11. Lisa 2 punkti 3 lk 8 täiendada muuseumide nimekirjaga nende olemasolul.
12. Lisa 2-e täiendada mõisakeskuste (12) nimekirjaga „Adavere eramõis; Läti karjamõis“, „Kaavere kõrvalmõis (Kurista eramõis); Kanavere karjamõis; Oe karjamõis; Pohlaka karjamõis“, „Kursi kirikumõis“, „Lustivere eramõis; Kaliküla kõrvalmõis; Ilda karjamõis; *Kablaküla mõis, ERA.T-76.1.16052, M-1551; Saare mõis, Tõrenurme küla*“, „Pajusi eramõis; Eduardi karjamõis; Karlswald'i karjamõis; Luige (sks k *Luik*) karjamõis

; Luige (sks k *Marienhof*) karjamõis; Nurga karjamõis; Vabriku karjamõis; Wilhelminethal'i karjamõis“, „Puurmani eramõis; Raudala karjamõis; Rukkiaia karjamõis“, „Põltsamaa kirikumõis“, „Rutikvere eramõis“, „Tapiku eramõis; Laane karjamõis; Sauka karjamõis; Tõivere karjamõis“, „Uue-Põltsamaa eramõis; Mällikvere kõrvalmõis; Kalypso karjamõis; Neitsi karjamõis; Sparkenhof'i karjamõis“ (vaata ka MKA 07.01.2019 kiri nr 1.1-7/40), „Vana-Põltsamaa eramõis; Alevisaare karjamõis; Kamari karjamõis; Kuningamäe karjamõis; Mõhküla karjamõis; Nõmme karjamõis; Paduvere karjamõis; *Prägo mit Hütte mõis, Väike-Kamari küla*; Saare karjamõis“, „Võisiku eramõis; Annamõisa karjamõis; Nõmavere karjamõis; Suusiku karjamõis“.

13. Lisa 2-e täiendada Põltsamaa valla haldusterritooriumile jäävate endiste peamõisate (25, lisa) maade nimekirjaga „Adavere eramõis“, „Eistvere eramõis“, „Härjanurme eramõis“, „Imavere eramõis“, „Kaave eramõis“, „Kurista eramõis“, „Kursi kirikumõis“, „Kõo riigimõis“, „Laeva eramõis“, „Lustivere eramõis“, „Pajusi eramõis“, „Pilistvere kirikumõis“, „Puurmani eramõis“, „Põltsamaa kirikumõis“, „Rutikvere eramõis“, „Saadjärve eramõis“, „Saduküla linnamõis“, „Soosaare eramõis“, „Sootaga linnamõis“, „Tapiku eramõis“, „Uue-Põltsamaa eramõis“, „Vaimastvere eramõis“, „Vana-Põltsamaa eramõis“, „Visusti eramõis“, „Võisiku eramõis“.
14. Lisa 2-e täiendada pühapaikade andmekogust <http://andmekogu.hiis.ee/> „Rõstla Põndi hiiepärn; arheoloogiamälestis nr 9356“, „Kalme hiiekoht; arheoloogiamälestis nr 9343“, „Põltsamaa hiis; arheoloogiamälestis nr 9332..“, „Sulustvere ohvikivi; arheoloogiamälestis nr 9348“, „Tõrenurme hiiepärn; arheoloogiamälestis nr 9365“.
15. Lisa 2-e täiendada kalmistutega, mis ei ole kultuurimälestised: „Maantee/Maandi talu kalmistu; Sulustvere, Oti“, „Otti talu kalmistu; Pikknurme küla, Otti“, „Põltsamaa õigeusu kalmistu; Kuningamäe küla, Mäenõlva“, „Põltsamaa saksa kalmistu; Põltsamaa linn, Pikk tn“, „Rutikvere mõisa kalmistu; Arisvere küla, Kütimäe kalmistu“, „Uue-

Põltsamaa mõisa kalmistu; Põltsamaa linn, Jõgeva mnt“, „Stackelbergi perekonna matmise paik; Kalme küla, Matmispaiga“.

16. Lisa 2-e täiendada Põltsamaa valla haldusterritooriumile jäävate Struwe meridiaanikaare punktide asukohtadega.
17. Lisa 2-e täiendada 1920-1930-ndatel projekteeritud ja osaliselt alustatud Pärnu-Mustvee kitsarööpmelise raudtee asukohaga Põltsamaa valla osas.
18. Lisaks eelpoolnimetatutele võib lisa 2-te täiendada muude väärtuslike objektidega, mida kohalikud inimesed veel väärtulikeks peavad ja samuti objektidega, mis on seotud tuntud inimestega sh ehitised, mis on ehitatud alates 1991.a (nt Põltsamaa tuletõrjedepoo Pajusi mnt 37a). Vaata ka MKA 05.12.2018 kiri nr 1.1-7/2474-1.

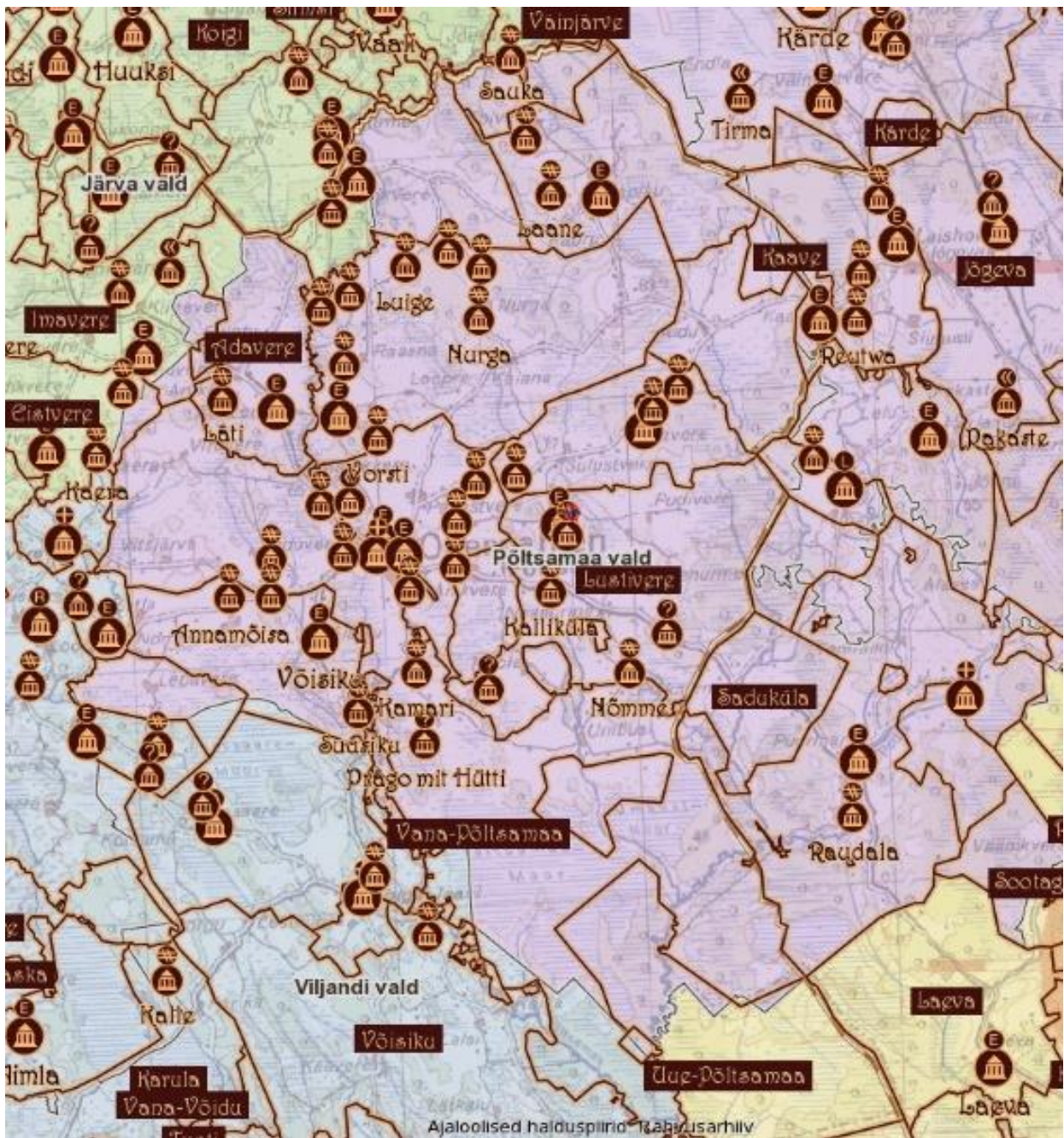
Täiendavate küsimuste korral palume pöörduda MKA Jõgevamaa nõuniku poole.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ville Tamm
Jõgevamaa nõunik
Muinsuskaitseameti nõustamisosakond
Tel +372 5912 5880, +372 776 2264
Aia tn 2 48306 Jõgeva
ville.tamm@muinsuskaitseamet.ee
www.muinsuskaitseamet.ee

Lisa

Maa-ameti ajalooliste kaartide mõisate kaart kuni 1917 Põltsamaa valla haldusterritooriumil